

11

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Juhani Strandénin ym. valtuustoaloitteesta koskien lii-
kenneturvallisuuden edistämistä**

HEL 2024-007953 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupungin tulee asentaa väistämisvelvollisuuden osoittavat kärkikolmiot kaikkiin korotetun jalkakäytävän risteyksiin, väistämisvelvollisuuden selventämiseksi, eikä tällaisia risteyksiä tulisi enää rakentaa.

Ylijatkettu jalkakäytävä parantaa jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuutta sekä selkeyttää katuverkon jäsentelyä. Nykyisen tieliikennelain mukainen rakenteellinen ratkaisu itsessään osoittaa väistämissäännön ja Helsingin kaupunki toimii lainsäädännön tarkoittaman käytännön mukaisesti. Helsinki on aktiivisesti yhteydessä lainsäätäjään lainsäädännön mukaisen käytännön selkeyttämiseksi.

1.6.2020 voimaan tullut tieliikennelaki sisälsi uuden väistämissäännön. Tieliikennelain 24 § 3 momentin kohdan 4 mukaan ajoneuvolla on aina väistettävä muita tienkäyttäjiä tultaessa ajoradalle jalkakäytävän tai pyörätien ylityksen jälkeen sekä kohdan 5 mukaan ajoneuvolla on aina väistettävä jalkakäytävää tai pyörätietä käyttävää jalankulkijaa, pyöräilijää tai mopoilijaa ylitettäessä jalkakäytävää tai pyörätietä. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että sivukadulta tulevalle ajoneuvolle väistämisvelvollisuutta osoittava liikennemerkki voidaan korvata kadun rakenteella. Tyypillisin esimerkki tästä on ns. ylijatkettu jalkakäytävä.

Uusi väistämissääntö on herättänyt keskustelua ja palautetta on saatu sitä mukaa, kun uusia rakenteellisia ratkaisuja on ilmestynyt katukuvaan. Tämä on korostunut talviaikaan.

Helsingissä ylijatsettua jalkakäytävää käytetään hyvin harkitusti ja tyypillisesti vain kohteissa, joissa korostetaan siirtymistä pääverkon kadulta rauhallisemmalle paikalliskadulle. Lisäksi ylijatkettu jalkakäytävä helpottaa jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden kadun ylittämistä ja parantaa kadun ylittämisen turvallisuutta verrattuna ratkaisuun, jossa käytetään pelkkää suojatiemerkintää ilman rakenteellisia toimenpiteitä.

Ylijatketun jalkakäytävän tarkoituksen ja tunnettavuuden lisäämiseksi kaupunki laati asiasta tiedotteen 19.5.2021, jota päivitettiin 13.10.2022.

Monet kadunrakentamisen ratkaisut perustuvat tyyppiirustuksiin, jotta lopputulos olisi tienkäyttäjän näkökulmasta samanlainen ja siten ymmärrettävämpi eri kohteissa ympäri kaupunkia. Liikenne- ja katusuunnittelupalvelu laati ylijatketusta jalkakäytävästä oman tyyppiirustuksen vuonna 2021. Tyyppiirustuksessa on esitetty mm. yhteensä kuuden sentin korotus saavuttaessa sivukadun ajoradalta jalkakäytävän puolelle. Korotuksen arvioitiin olevan riittävä autoilijoille, mutta samalla vielä pyöräiltävissä. Lainsäädäntö ei ota kantaa rakenteeseen tai korotuksen suuruuteen. Korotuksella parannetaan pääsuuntaa kulkevien jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuutta sivukadun risteyksessä. Rakenteella myös osoitetaan autoilijoille muutosta pääverkon ja paikallisverkon välillä.

Alkuvuodesta 2023 useat kaupungit Kuntaliiton johdolla tapasivat liikenne- ja viestintäministeriön edustajan asiaan liittyen. Tapaamisissa käytiin läpi kuntien toiveita tieliikennelain jälkiarviointiin liittyen sekä tieliikennelain päivitys- ja selkeytystarpeita. Väistämissäännön selkeys ylijatketujen jalkakäytävien osalta nousi korostetusti esille, koska mm. talviolosuhteet vaihtelevat maan eri osissa voimakkaasti. Kuntaliitto toimitti listan tieliikennelain päivitys- ja selkeytystarpeista ministeriöön 31.3.2023.

Keväällä 2024 liikenne- ja viestintäministeriö järjesti Kuntaliiton, Väyläviraston ja Helsingin kaupungin edustajien kanssa keskustelutilaisuuden väistämisyjärjestelyjen selkeyttämiseksi ylijatketujen jalkakäytävien osalta. Mahdollinen ratkaisu ja liittyminen muuhun säädöskokonaisuuteen on tällä hetkellä liikenne- ja viestintäministeriössä arvioitavana.

Aloitteessa nostetaan esiin erityisesti vaaratilanteet jalankulkijoille ja pyöräilijöille. ”Väistämisvelvollisuus risteyksessä”-liikennemerkki eli kärkikolmio koskee ainoastaan ajoneuvojen ja raitiovaunujen välistä väistämistä. Jalankulkijan asemaan merkillä ei ole vaikutusta. Mikäli sivukadulla on kärkikolmio ja kuljettaja ei tiedosta olevansa ylijatketulla jalkakäytävällä, nykyisiä liikennesääntöjä oikein tulkittaessa on perusteltua olettaa, että risteyksessä ei ole suojatietä ja siten autolla ei olisi väistämisvelvollisuutta jalankulkijoihin. Kärkikolmio aiheuttaisi tilanteessa, jossa autoilija ei ymmärrä olevansa ylijatketulla jalkakäytävällä, nykyisen lainsäädännön puitteissa hyvin vaarallisia tilanteita jalankulkijoille väistämissäännön vuoksi. Kärkikolmio on puolestaan turha tilanteessa, jossa kuljettaja tiedostaa olevansa ylijatketulla jalkakäytävällä.

Väistämisen liikennesäännöt ja merkitsemisperiaatteet on ratkaistava lainsäädäntötasolla siten, ettei jokaisen tienpitäjien tarvitse erikseen tulkita tilanteita, milloin väistämisvelvollisuudesta voi syntyä epäselvyyttä. Liikenneturvallisuuden näkökulmasta ei ole toivottavaa, että kaupungit tulkitsevat eri tavalla väistämissääntöjä ja niiden merkitsemistä.

Tienkäyttäjän on voitava luottaa siihen, että väistämissäännöt merkitään yhtenevästi koko maassa. Helsinki noudattaa nykyistä lainsäädäntöä uusien kohteita rakennettaessa. Ennen nykyisen lain voimaan tuloa rakennetuista kohteista ”kärkikolmioita” ei ole systemaattisesti poistettu, mutta se tullaan tekemään lain siirtymäsäännösten puitteissa, jos yllä mainittu lainsäädäntömuutos ei etene.

Ylijatketut jalkakäytävät ovat erinomainen rakenteellinen ratkaisu parantamaan jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuutta sekä korostamaan liikennejärjestelyin kadun muuttumista pääverkon kadusta paikalliskaduksi. Nykyisessä lainsäädännön tilanteessa niitä käytetään harkiten korostamaan siirtymää pääverkolta paikallisverkolle, jota tukee myös liikenneympäristö ja paikallisverkon käyttötarkoitus. Liikenneonnettomuuksien osalta ylijatketut jalkakäytävät eivät ole korostuneet vaarallisina paikkoina. Kaupungilla ei ole tiedossa yhtään jalankulkijaan kohdistunutta onnettomuutta ylijatketuilla jalkakäytävillä. Liittymissä on sattunut muutama ajoneuvojen väliseen omaisuusvahinkoon johtanut onnettomuus. Ratkaisu siis toimii yleensä toivotulla tavalla ja autoilijat osaavat väistää näissä tilanteissa hyvin. Erityisesti siinä vaiheessa, kun tämä melko uudehko järjestely tulee tutuksi kaikille. On kuitenkin tärkeää saada valtakunnallisesti yhtenäiset käytännöt järjestelyn toteuttamiseen. Helsinki pyrkii omalta osaltaan edistämään kaikille tienkäyttäjille selkeän ratkaisun löytämistä.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Juhani Strandén ja 25 muuta valtuutettua ovat tehneet 29.5.2024 seuraavan valtuustoaloitteen:

Aloite liikenneturvallisuuden edistämiseksi

”Me allekirjoittaneet vaadimme, että Helsingin kaupungin tulee asentaa väistämisvelvollisuuden osoittavat kärkikolmiot kaikkiin korotetun jalkakäytävän risteysiin, väistämisvelvollisuuden selventämiseksi. Uusi tie-liikennelaki mahdollistaa kolmioiden asentamisen. Erityisesti talvikelillä on mahdotonta erottaa korotettua jalkakäytävää risteyksestä ja moni tienkäyttäjä voi erehtyä luulemaan sitä tasa-arvoiseksi. Tämä aiheuttaa vaaratilanteita erityisesti jalankulkijoille ja pyöräilijöille. On ajankysymys milloin ensimmäiset vakavat tapaturmat ja kuolemantapaukset tapahtuvat, jos asialle ei tehdä mitään. Tapaukset voivat aiheuttaa kaupungille myös juridisen vastuun, koska se ei tienpitäjänä ole huolehtinut riittävässä määrin ihmisten turvallisuudesta. Myös poliisihallitus on todennut, että liikennejärjestelyiden tulee olla yksiselitteisiä ja on huolestunut ko. risteyksien lisääntymisestä. Kaupungin ei myöskään tule jatkossa enää rakentaa ko. risteysia.”

17.09.2024

Asia/11

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 2.10.2024 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Jouni Korhonen, johtava liikenneasiantuntija: 09 310 52675
jouni.korhonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 29.05.2024 Strandén Juhani Aloite liikenneturvallisuuden edistämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano